

TA DOKUMENT JE **IZBOR ODZIVOV JAVNOSTI**, KI NASLAVLJAJO VARUHA PRAVIC GLEDALCEV IN POSLUŠALCEV IN JE NAMENJEN ZA OBVEŠČANJE UREDNIKOV OZIROMA UREDNIŠTEV RTV SLOVENIJE TER SEZNANJANJE OBČINSTVA Z OBRAVNAVO NJIHOVIH ODZIVOV. VSEBINE ALI DELOV VSEBIN NI DOVOLJENO UPORABLJATI V NOBENEM DRUGEM KONTEKSTU.

MESEČNO POROČILO O ODZIVIH OBČINSTVA

AVGUST 2020

Povzetek odzivov in odgovorov z izbranimi poudarki, mnenja in priporočila, statistika

Objava na spletnem naslovu www.rtv slo.si/varuh: 10. 9. 2020

Končna redakcija: 8. 9. 2020

Pripravili: Ilinka Todorovski, Eva Semič

Poudarki v odzivih in odgovorih ter mnenja in priporočila za avgust 2020:

Po nadpovprečnem številu odzivov spomladi in v začetku poletja je avgusta sledilo zatišje. Z avgustovskimi 105 sporočili, pismi in telefonskimi klici se je število letos prejetih odzivov povzpelo na 1689, in tako v osmih mesecih preseгло vsoto vseh lanskih (1617).

Odzivi na vsebine so bili razpršeni. Gledalci so največkrat komentirali izbor gostov v oddajah Informativnega programa TV Slovenija (politični komentator v Odmevih, Igor Bavčar v oddajah o osamosvojitvi). Več gledalcev je pisalo zaradi programske sheme TV Slovenija, zmotile so jih predvsem ponovitve starih športnih prenosov in parlamentarnih sej.

Varuhinja je preverila, kako je lahko prišlo do napake v televizijskem poročanju s shoda v Izoli in zakaj je bil popravek objavljen čez en teden.

V radijski produkciji so na varuhinjino pobudo pripravili analizo zvočne slike in pojasnili, zakaj nekateri poslušalci menijo, da razmerje med govorom in oglasi ni ustrezno ali da glasba prekriva govor.

Na podlagi vprašanja gledalca, ali zaposleni in sodelavci RTV Slovenija smejo sodelovati v oglasnih kampanjah oz. trženju izdelkov in storitev, je varuhinja sprožila notranjo razpravo: ponovno je opomnila na nedoslednosti v praksi ter predlagala ureditev področja.

Kazalo vsebine

TELEVIZIJA SLOVENIJA	3
I. INFORMATIVNI PROGRAM	3
Poročanje o protestih v Izoli	3
Pogovori z osamosvojitelji	5
Zakaj se v studio vabi pravnomočno obsojenega?	6
Kdo lahko nastopa v programih RTV?	7
Intervju z državnim sekretarjem ZDA	9
Razkrita imena otrok ministrice	10
Interpretacija zgodovine v oddaji Intervju	12
II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM	12
Pohvali za baletno serijo in prenos mašč	12
III. ŠPORTNI PROGRAM	13
Zakaj ni športnih prenosov?	13
Zastopanost ženskih športov na TV Slovenija	14
IV. SPLOŠNO	15
O programski shemi TV Slovenija	15
RADIO SLOVENIJA	17
I. RADIO PRVI	17
Teorije zarot na valovih Prvega?	17
II. SPLOŠNO	18
Kaj je kakovostna radijska zvočna slika?	18
MMC	19
I. NOVINARSKÉ VSEBINE	19
Napaka v članku o Bangladešu	19
II. UPORABNIŠKE VSEBINE	20
Uporabniški komentarji	20
RTV SLOVENIJA	21
I. DOSTOPNOST	21
Podnaslovljene vsebine na TV SLO3	21
II. JEZIK	22
O kakovosti prevodov na TV Slovenija	22
III. SPLOŠNO	23
Kaj pa nagrada Dragu Jančarju?	23
Zaposleni RTV in oglasne kampanje	24
Pohvale programom in podpora RTV Slovenija	25
PRILOGE	26
PRILOGA 1: Pogovori z osamosvojitelji	26
PRILOGA 2: Zakaj se v studio vabi pravnomočno obsojenega?	29
PRILOGA 3: Kaj je kakovostna radijska zvočna slika?	30
STATISTIKA	34

TELEVIZIJA SLOVENIJA

I. INFORMATIVNI PROGRAM

Poročanje o protestih v Izoli

Varuhinja je prejela dva odziva na poročanje TV Slovenija s protesta proti korupciji, ki je potekal 7. avgusta v Izoli. Prispevek je bil isti dan objavljen v Odmevih:

»Novinarka v prispevku opisuje, da so Galeta v Izoli napadli podporniki vlade JJ, ki so bili oblečeni tudi v enotne majice. Iz posnetka kamere je jasno videti, da je oseba (in gospa izza te osebe), ki se je verbalno nasilno obnašala do Galeta, oblečena drugače in ni iz omenjene skupine. Na TV se še naprej namerno laže, da so Galeta "napadli" omenjeni podporniki vlade, čeprav vaš posnetek to demantira. Nisem volivka JJ, a me jezi pristransko, hujskaško poročanje TV. Ste javni TV vseh državljanov, ne le levo usmerjenih.« **(M. D.)**

»Pošiljam povezavo na novinarski prispevek na portalu Siol.net in vljudno prosim za odziv oziroma pojasnilo urednice info programa TVS. Iz posnetka je namreč moč razbrati, da gre za izpad nestrpnega posameznika, ne pa za organizirani napad skupine. Moje vprašanje je, na podlagi česa se je v info programu TVS poročalo o napadu skupine, ki ga je vodil svetnik SDS, Žlogar.« **(J. S.)**

Odgovor varuhinje:

»Povsem se strinjam z vami, da lahko že majhna napaka pri navajanju dejstev zamaje verodostojnost medija, programa ali oddaje, zato je v javnem mediju natančnost v poročanju naloga številka ena. V točki 1. 1. Poklicnih meril in načel novinarske etike piše: 'Sporočilo mora ustrezati dejstvom in ne sme biti zavajajoče ali neresnično'.

Poročilo s protestov v Izoli 7. avgusta, ki je bilo objavljeno tega dne v Odmevih, je vsebovalo netočnost. Ne drži, da bi potek intervjuja novinarka z g. Galetom ovirale osebe v rumeno-modrih majicah iz stranke SDS, kot je bilo rečeno v poročilu. Po vašem opozorilu so uredniki podrobno in večkrat pregledali posnetke (tudi tiste, ki niso bili objavljeni), se pogovorili z novinarkama na terenu (radijsko in televizijsko) ter po razjasnitvi vseh dejstev in okoliščin pripravili popravek, ki je bil objavljen v Odmevih, 14. avgusta. Spodaj kopiram besedilo popravka.

Ustrezno je bil popravljen tudi spletni članek (z opombo o popravku in njegovi vsebini, kar zagotavlja sledljivost: <https://www.rtv slo.si/slovenija/v-ljubljani-protest-proti-zabojnikom-v-izoli-proti-korupciji-in-zupanu/532864>).

Menim, da je uredništvo ravnalo odgovorno, ko je navedbe raziskalo, objavilo popravek in poskrbelo tudi za dopolnitev besedila na spletu.

Pri pristojnih urednicah – **Mojci Petrič Bužan**, odgovorni urednici TV Koper, kjer so pripravili prispevek, in **Manici J. Ambrožič**, odgovorni urednici Informativnega programa TV Slovenija, kjer so prispevek objavili – sem temeljito preverila, kako je lahko prišlo do napake, kako je potekal postopek preverjanja in zakaj je trajal tako dolgo. Iz podrobnih pojasnil izhaja, da so po vašem sporočilu stekla resna preverjanja in pregledovanja gradiv, **popravek pa so pripravili in objavili takrat, ko so bile okoliščine neizpodbitno razčiščene.**

Tudi sama se sprašujem, kako se je lahko novinarki pripetila takšna napaka. Deloma si lahko na to vprašanje odgovorim kar sama, na podlagi dolgoletnih novinarskih in uredniških izkušenj: zelo dobro se spomnim, kaj vse gre lahko narobe, ko poročlaš z množičnih dogodkov in ko en sam človek komajda »nadzoruje« ves prostor in dogajanje, ob tem pa si še v časovni stiski. Za pojasnilo, kaj se je dejansko zgodilo, sem prosila urednico Petrič Bužan, ki je med drugim napisala:

»Zagotovo pa informacija o ravnanju skupine vladnih podpornikov ni bila omenjena s ciljem zavajanja ali pristranskega poročanja, kar lahko zatrdim po pogovoru z avtorico prispevka. Na prizorišču je, po njenih besedah, ob izgredu nastal kaos in težko je bilo oceniti, kdo vse je udeležen. Tako napadalec kot njegova spremljevalka sta bila po napadu ves čas v družbi protestnikov, ki so svojo podporo vladi izražali z majicami in napisi.

Dejanje napada sta prizadeti novinarki Regionalnega RTV centra Koper prijavili policiji. Avtorica televizijskega prispevka je po natančnem ogledu vsega posnetega slikovnega materiala in po pogovoru z nekaterimi udeleženci protesta policiji opisala dogodek in kot napadalca prijavila samo udeleženca, ki je viden tudi na posnetku.«

V uredništvu TV Koper so nato pripravili popravek, ki so ga objavili v Odmevih TV Slovenija.

Dodajam še, da je bila netočna informacija, o kateri ste mi pisali, v televizijskih programih objavljena enkrat, in sicer v Odmevih, 14. avgusta. V vseh nadaljnjih obravnavah incidenta je bilo izrecno povedano, da je intervju ovirala samo ena oseba, pri čemer je bila zanj večinoma uporabljena besedna zveza »razgret domačin«.

Besedilo popravka: »Pretekli petek smo s protestov v Izoli poročali, da je na dogodku prišlo do izgrede; tarča napada so bili Ivan Gale in televizijska ter radijska ekipa naše hiše. Novinarki Regionalnega RTV-centra Koper sta izgredu prijavili policiji, preiskava še poteka. Po razjasnitvi okoliščin pa je jasno, da je v napadu sodeloval en sam udeleženec, in ne skupina protestnikov, oblečenih v majice z napisom: Podpiramo vlado Janeza Janše. Protestniki, med njimi tudi Leopold Žlogar, podpredsednik izolskega območnega odbora stranke SDS, so podporo vladi izražali mirno in niso ogrozili dela novinarskih ekip.«

Pogovori z osamosvojitelji

Varuhinji je v imenu Društva za ohranitev naše domovine SRP pisal Remzo Skenderovič. Podpisniki so bili v daljšem pismu kritični do nabora sogovornikov pri projektu Slovenija 30, Pogovori z osamosvojitelji, ki so bili avgusta predvajani na TV SLO 1:

»V okviru 30 obletnice osamosvajanja je Televizija Slovenije pripravila pogovore z „osamosvojitelji“. Podpiramo programsko odločitev uredništva, da predvaja pogovore s ključnimi osebami, ki so v tistem času opravljale odgovorne funkcije v nastajajoči samostojni državi. Uredništvo je objavilo seznam šestih osebnosti, ki jih bo povabilo na intervjuje v načrtovani seriji oddaj, takratnega predsednika predsedstva Republike Slovenije, predsednika vlade RS ter člane takratne vlade ministre za zunanje zadeve, notranje zadeve, obrambo in informiranje. Nesporno gre za osebe, ki so imele pomembno vlogo pri osamosvajanju RS, a je izbor enostranski ter tako neskladen z normami, ki uokvirjajo programske dolžnosti javne televizije.«

Odgovorna urednica Informativnega programa TV Slovenija **Manica J. Ambrožič** je pripravila poročilo o dosedanjem poteku projekta Slovenija 30, ki je objavljeno kot **PRILOGA 1** na strani 26, zraven je v odgovoru dodala:

»Naj poudarim, da smo projekt Slovenija 30 zasnovali v skladu s Poklicnimi merili in načeli novinarske etike ter vsebinsko celovito in temeljito. Gosti v naših oddajah, ki so v imeli pomembne in odločilne vloge v tistem obdobju, so predstavljali različna stališča in poglede na prelomno dogajanje, ki je vodilo v razglasitev samostojne države Slovenije. Očitke o enostranskosti predstavljenih mnenj zavračamo.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Z uredničnim odzivom se strinjam. Menim, da vsak izbor – če je še tako preišljen, argumentiran in utemeljen - neizogibno vzbuja tudi dileme. Na isto zgodovinsko obdobje imamo sodobniki lahko različne poglede in spomine, velikokrat tudi zelo osebne ali celo intimne. Verjamem pa, da bo imelo z nadaljnjim uredniškim izborom sogovornikov, različnimi prikazi in analizami dogodkov in prelomnic, občinstvo še do konca letošnjega leta možnost, da v nizu oddaj dobi celovit in verodostojen vpogled v dogajanje pred tremi desetletji.«

V odgovoru na odgovor so iz društva SRP sporočili, da spoštujejo uredniška prizadevanja, da bi celovito obeležili 30-letnico osamosvajanja Slovenije, menijo pa, da odgovor, ki so ga prejeli, potrjuje njihove navedbe o neuravnoteženosti uredniške izbire sogovornikov in programskih oblik pogovorov.

»Seveda pa nimamo podatkov o programskih odločitvah do konca leta in v letu 2021. Naše pripombe na oddaje, ki smo jih lahko videli doslej:

1. različna (polemična) omizja ni mogoče primerjati s „spominskimi“ intervjuji v »prime time«!
2. ne soglašamo z gradacijo zaslužnih „osamosvojiteljev“ v primerjavi z ostalimi, ki so prav tako opravljali pomembne dolžnosti v tistem času!
3. skoraj popolnoma je uredništvo spregledalo gospodarsko osamosvajanje RS ter postavitev samostojnega pravnega sistema, ki sta bila najzahtevnejša vidika nastajanja samostojne države!
4. odločilna je bila politična enotnost ob ključnih dogodkih v času osamosvajanja: uredništvo ni dalo „spominske“ besede takratni opoziciji (v kateri sta bili dve stranki, ki sta dobili največjo podporo na prvih večstrankarskih volitvah)!
5. spregledani so prispevki tistih predstavnikov RS, ki so delovali v zveznih organih!
6. spregledana so pokrajinska vodstva Slovenske vojske!«

Varuhinja je prejela tudi pohvalo gledalca **P. M.**

»Želim podati pohvalo ustvarjalcem oddaje Pogovori z osamosvojitelji in voditeljici ge. Pesek, ki so ustvarili zares gledljive pogovore, ki bodo ostali generacijam. Hvala jim za to!«

Zakaj se v studio vabi pravnomočno obsojenega?

Po telefonu je več gledalcev kritiziralo odločitev, da je v pogovorih z osamosvojitelji priložnost za nastop dobil tudi Igor Bavčar, ki prestaja zaporno kazen zaradi pranja denarja (TV SLO1, 24. avgust). Kritična mnenja so sporočali že pred oddajo, takoj po predvajanju napovednika zanjo. Menili so, da v času prestajanja kazni nihče ne bi smel nastopati v oddajah javnega medija, saj se z vabilom obsojenemu zmanjšujejo teža njegovih kaznivih dejanj, vloga pravosodja in pomen sodnih odločitev.

Podobne kritike je varuhinja prejela julija, ko je Bavčar sodeloval v pogovornem omizju o pomenu manevrske strukture narodne zaščite pri osamosvajanju (prav tako v okviru projekta Slovenija 30, v oddaji s štirimi sogovorniki, 7. julija). Takrat je gledalce zanimalo, ali je bil obsojenec iz zapore izpuščen prav zato, da bi nastopal na televiziji, in če je tako, zakaj to ni bilo povedano v oddaji. Odgovorna urednica **Manica J. Ambrožič** je o tej oddaji pojasnila:

»Igor Bavčar je bil v oddajo povabljen kot eden od ključnih ljudi, zaslužnih za osamosvojitve Slovenije. Ko je voditeljica povabila g. Bavčarja, ga ni spraševala, kakšne status ima, saj to nima nobene zveze s temo, ki smo jo v oddaji obravnavali. Prišel je na snemanje kot dogovorjeno.«

Varuhinja je v takratni korespondenci uredništvo spomnila na kontradikcijo, in sicer, da je o gradnji države govoril človek, ki ji je kasneje z gospodarskim kriminalom tudi škodil, zaradi česar je na prestajanju zaporne kazni. Zanimalo jo je, zakaj po uredniški presoji ni bilo potrebno razkritje, da prestaja kazen zaradi pravnomočne obsodbe za pranje denarja. Odgovorna urednica je zagotovila, da so se o teh dilemah podrobno in temeljito pogovarjali:

»Omenjena oddaja je bila okrogla miza o vojaško-političnem delu osamosvojitve Slovenije; gospod Bavčar je bil v času osamosvojitve minister za notranje zadeve in v tej vlogi je nastopil v razpravi. Z gospodom Bavčarjem pa prav v teh dneh pripravljamo daljši pogovor, v katerem bomo osvetlili tudi njegovo delo v letih po osamosvojitvi, njegovo pot v politiki in gospodarstvu torej in seveda tudi obsodbo ter zaporno kazen.«

O vsebinah, ki so šele v pripravi, se varuhinja ne sme vnaprej izrekati, zato je po predvajanju julijske pogovorne oddaje (v kateri je bil Igor Bavčar eden od govorcev) počakala še na objavo avgustovskega intervjuja. Pozorno je prebrala je tudi pojasnilo, ki ga je kot odgovor na javne kritike objavila RTV Slovenija (objavljeno je kot **PRILOGA 2** na strani 29).

Varuhinja ponavlja **MNENJE**, ki ga je zapisala v sorodnem primeru lani poleti (Necelovito s padlim gradbincem, [poročilo za junij 2019](#), str. 25), in sicer, da tudi obsojeni na prestajanju kazni smejo nastopati v programih javne RTV, če nastop programsko upravičen, če je iz fokusa in konteksta nedvoumno razviden vsebinski razlog za povabilo, če je pogovor celovit in ni namenjen olepševanju kaznivih dejanj, relativiziranju sodne odločitve ali odgovornosti za sodelovanje v gospodarskem kriminalu.

Glede nastopov v okviru projekta Slovenija 30 meni, da je bil intervju 24. 8. izpeljan s potrebno kritično distanco. Za pogovorno oddajo 7. 7. pa se ne more strinjati, da se obsojence vabi v omizja, v katerih niso nepogrešljivi, še zlasti, če se dejstvo o njihovi obsojenosti ne razkrije oz. šteje za nerelevantno. Vsem uredništvom v podobnih dilemah varuhinja priporoča skrbno tehtanje, upoštevanje smernic ter poklicnih in etičnih načel.

Kdo lahko nastopa v programih RTV?

Gledalec **T. H.** je menil, da v oddajo Odmevi ne bi smeli vabiti gostov, ki v javnosti uporabljajo vulgarne izraze in neprimeren (sovražen) govor. Povod je bila oddaja 25. avgusta, v katero je bil povabljen odgovorni urednik Portala plus Dejan Steinbuch. Kritičnemu mnenju je priložil objave na družbenih omrežjih. O tem si je dopisoval z voditeljem oddaje Igorjem E. Bergantom. Zanimalo ga je tudi varuhovo mnenje. Iz sporočila:

»Sprašujem po ustreznosti izbir vaših gostov. Mar nimamo kot plačniki naročnine pravico vedeti, koga v imenu javne RTV promovirate in kdo so ljudje, ki pri nas skrbijo za najbolj nizkotno politično kulturo izražanja? Ki bi sicer streljali politike? In vi jih vabite v svoje oddaje kot ugledne politične komentatorje? Ali se hecate?

Prosim za jasno zagotovilo, kaj boste storili, v imenu novinarske profesionalnosti in zaščitite ugleda svoje hiše!«

Voditelj je gledalcu pojasnil, da goste izbirajo uredniki, in med drugim odgovoril:

»Strinjam se, da je raven javnega razpravljanja, še zlasti ko gre spletno občevanje, (tudi) v Sloveniji precej nizka in - v političnem ter širšem javnem prostoru - žal precej razširjena.

Naše oddaje so kljub našemu trudu za civilizirano razpravo in uredniškemu delu tudi zrcalo trenutnega stanja v naši državi. Kot edini nacionalni medij te vrste poskušamo najti ravnovesje med kakovostnim (in preverjenim) informiranjem ter predstavljanjem kar se da raznolikih mnenj v komentarjih aktualnih dogajanj. V tem se ne razlikujemo od drugih tovrstnih medijev severno in zahodno od nas, vključno z nujnostjo, da provokativnim stališčem, tudi ko presežejo mejo dobrega okusa in spodobnosti, ne omogočimo prevlade v javnem diskurzu. Kar pa seveda ne pomeni, da bi jih ignorirali ali se nanje ne bi smiselno odzivali.

Najslabši pristop bi bil, da bi začeli javni prostor zapirati, kar bi bilo povsem v nasprotju z načeli liberalne družbe in svobode izražanja. Jasno je, da je grobo žaljenje zloraba svobode govora, tisti, ki se tega redno poslužujejo, pa seveda vztrajno izgubljajo verodostojnost in s tem seveda tudi relevantnost v javnih razpravah. Skratka, gre za proces, v katerem morebitne nepremišljeni ali celo histerični odzivi niso dolgoročno konstruktivni.«

Varuhinja je odgovorila:

»Ne bi se mogla bolj strinjati z vami, da je raven javne komunikacije v naši družbi padla pod vsako razumno raven: na družbenih omrežjih včasih preberem tudi kaj, za kar bi si želela, da bi ljudje niti ne mislili, kaj šele zapisali.

Razumem vaše vztrajanje, da ne bi smel kar vsak dobiti priložnosti nastopati v javnem mediju, še zlasti, če se sam diskvalificira v javni komunikaciji (npr. z žaljivkami, neotesanostmi, sovražnim in nasploh neprimernim govorom na omrežjih). Po drugi strani pa ni mogoče prezreti argumentov, ki jih je temeljito in zelo dobro zapisal voditelj Odmevov. Dejstvo je, da je RTV del slovenske družbe, z vsemi slabostmi vred, in da na neki način zrcali slabosti v družbi ali pa jim nastavlja zrcalo.

Kot varuhinja se zavzemam, da v javnem mediju ne bi bilo prepovedanih tem in govorcev. Nikakor se ne bi mogla strinjati, da bi s še gostejšimi siti še dodatno krčili že tako skromen bazen ljudi, ki lahko sodelujejo v studijskih razpravah. Da bi nekdo nastopal na RTV, mora 1) zelo dobro poznati tematiko, o kateri govori; 2) biti dober govorec (brez treme, sposoben govoriti v živo, artikulirati misel v nekaj sekundah in v zborni slovenščini); 3) biti pripravljen javno nastopati, se izpostaviti in izrekati svoja mnenja; 4) imeti čas in voljo sodelovati v oddaji, v katero je povabljen. Če gre za politične ali kontroverzne razprave, pa je potrebno poskrbeti še, da je slišati glasove za/proti oz. nasprotno argumente. Poiskati je torej treba še več gostov, ki izpolnjujejo prejšnja merila. Verjemite, da bi se iz dneva v dan ujela vsa ta pričakovanja, se nabor potencialnih gostov v hipu skrči na minimum.

Običajno menim, da je meja, ki je ni dovoljeno prestopiti in je ključno merilo, neupoštevanje kulture govora v studijskem nastopu. Če govorec ni pripravljen

sodelovati v spoštljivem in strpnem dialogu, ga uredništvo ni več dolžno vabiti v televizijske oddaje. Oziroma ima dolžnost do občinstva, da takšnih gostov ne vabi več.

Zavedam se, da je pri izboru gostov vselej potreben resen uredniški razmislek. Tudi o tem, ali se s toleriranjem njihovih morebitnih spornih ravnanj v zasebnem življenju (npr. izpadov na omrežjih, neprimerna komunikacija) na neki način normalizira takšno družbeno nesprejemljivo početje. Kot vem, je to tudi stalna uredniška dilema. Verjamem, da bodo tudi vaša opozorila spodbuda za nadaljnjo notranjo razpravo o tem.«

Gledalec je pričakoval ukrepanje in je bil nad odgovorom razočaran.

Intervju z državnim sekretarjem ZDA

Gledalca **P. M.** je zanimalo, zakaj TV Slovenija ni posnela intervjuja z ameriškim državnim sekretarjem Mikeom Pompeom ob njegovem obisku Slovenije 13. avgusta, medtem ko je pogovor z njim lahko spremljal na komercialni televiziji.

»Zanima me, kako to, da je lahko omenjena komercialna televizija izvedla ta intervju z g. Pompeom, v okoliščinah, da je bil obisk že tako časovno natrpan, javna RTV Slovenija pa bi lahko kot državna televizija imela dosti boljše izhodišča za organizacijo takšnega intervjuja kot komercialna televizija. Namesto tega pa na sami Televiziji Slovenija ni bilo zaslediti niti direktne izjave sekretarja RTV Slovenija, kaj šele takšnega intervjuja. To se mi za RTV vsekakor zdi izgubljena zelo dobra priložnosti. Pa ne iz vidika ekskluzivnosti, kot to populistično prodaja Pop TV, ampak kot znak resnosti, kredibilnosti, doveznosti in tudi neke medijske avtoritete, kot bi državna televizija naj bila.«

Odgovorna urednica Informativnega programa TV Slovenija **Manica J. Ambrožič**:

»Ob vseh pomembnih in zanimivih tujih gostih, ki obišejo Slovenijo, zaprosimo za pogovor in tako je bilo tudi tokrat. Prošnjo za pogovor z ameriškim državnim sekretarjem smo na ameriško veleposlaništvo in na ameriško zunanje ministrstvo poslali takoj, ko smo dobili potrditev, da gospod Pompeo prihaja v Slovenijo. Odgovora nismo dobili, dva dni pred dogodkom pa smo bili neuradno obveščeni, da se je ameriška stran odločila, da bo visoki predstavnik ZDA pogovor namenil le STA in POP TV.

Zato smo takoj poslali še eno prošnjo za pogovor, a odgovora nanjo spet nismo dobili.

V vseh naših oddajah smo sicer o obisku ameriškega državnega sekretarja v Sloveniji obširno poročali, na TVSLO 1 pa ste lahko tudi v neposrednem prenosu spremljali tiskovno konferenco ameriškega državnega sekretarja in predsednika slovenske vlade, ki je potekala na Bledu.«

Razkrita imena otrok ministrice

Gledalec **J. P.** je pisal varuhinji zaradi prispevka v televizijskem Dnevniku, 30. julija, v katerem je bil objavljen posnetek dokumenta z imeni ministričinih otrok:

»V prispevku je prikazan tudi dokument - račun na katerem sta poleg imena ga. Aleksandre Pivec prikazani tudi imeni dveh otrok, ki sta po mojem vedenju še mladoletna in nista javni osebnosti. Še več v video posnetku sta imeni celo namenoma poudarjeni.

Menim, da navedeno izpostavljanje imen mladoletnih otrok pomeni kršitve programskih standardov, poklicnih in etičnih meril RTV Slovenija pri poročanju, saj so mladoletni otroci še posebej varovana kategorija, ki jih kot take varujejo:

- Ustava Republike Slovenije
- Konvencija OZN o otrokovih pravicah
- Konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin Sveta Evrope
- Zakon o avdiovizualnih medijskih storitvah
- Zakon o medijih
- Zakon o varstvu osebnih podatkov
- Kodeks novinarjev Slovenije

Novinarji so dolžni pri poročanju upoštevati, med drugim predvsem in zlasti:

Otrokovo korist

Novinarji in uredniki morajo pri pripravi in objavi novinarskih prispevkov, v katerih so udeleženi otroci, vedno upoštevati največjo otrokovo korist.

Otrokovo dostojanstvo

Novinarji in uredniki pri pripravi in objavi prispevkov o otrocih varujejo njihovo dostojanstvo. Skrbno varujejo tudi dostojanstvo otrok, ki med pripravo prispevka sodelujejo z novinarjem, a v njem niso omenjeni.

Menim, da je novinarka v prispevku s posebnim (grafičnim), izpostavljanjem otrok, na objavljenem dokumentu, kršila navedene standarde in po nepotrebnem posegla v dostojanstvo mladoletnih otrok in s tem kršila zgoraj navedene standarde, zakonske norme ter kodekse.«

Urednik notranjepolitičnega uredništva **Dejan Ladika** je pojasnil, zakaj so se odločili pokazati imena otrok:

»V Informativnem programu skrbno tehtamo vsakršen morebiten poseg v zasebnost, zlasti otrok, tudi v tem primeru smo. O družini podpredsednice vlade Aleksandre Pivec nismo poročali do izbruha zgodbe o njenem spornem zasebno-službenem obisku na Krasu, med katerim je sama za promocijo vinske kleti izpostavila svojo družino. Posnetek je namenjen javnosti in je vsem javno dostopen. Tudi sicer

ministrica Pivec svoja sinova vključuje v javne objave na spletu. Ob razkritju njenega korupcijsko tveganega bivanja v izolskem hotelu na stroške občine je bil račun, na katerem sta bili tudi imeni ministričinih sinov, glavni element zgodbe, saj se je prav ta račun nato na zahtevo občine in prav zaradi zapisa imen spreminjal. Da bi zagotovili verodostojnost poročanja, ki je nedvomno v javnem interesu, in pri tem ovrgli kakršen koli dvom o zapisanem na računu, smo se odločili, da imen ne zakrijemo. Nismo pa imen v nobenem primeru povezovali s slikovnim gradivom sinov, ki so v javnosti zaradi aktivnosti ministrice Pivec.«

Varuhinja je v odgovoru zapisala **MNENJE**:

»Z uredniškim argumentom se ne strinjam. Identifikacija otrok z imenom in priimkom je v novinarski obravnavi upravičena le, če za to obstaja oprijemljiv javni interes. Menim, da poročanje o domnevno spornih ravnanjih staršev ne more biti takšna izjema. V konkretnem primeru z vidika informativnosti in razumevanja vsebine ni bilo potrebe po vizualnem razkritju (in grafičnem poudarku) imen ministričinih otrok. Menim, da bi za podkrepitev povedanega o hotelski namestitvi ministrice in sinov zadostovalo, če bi gledalci videli faksimile dokumenta, na katerem bi bili osebni imeni otrok zakriti. Novinar ima vedno možnost, da z besedami opiše, kakšen podatek je zakril in zakaj, ne da bi to okrnilo verodostojnost.«

Varuhinja je zaradi vsebine pritožbo za obravnavo prosila **Simono Habič**, pooblaščenico osebo za varstvo osebnih podatkov na RTV Slovenija. Pooblaščenka je gledalcu odgovorila:

»Za uveljavljanje pravic po Uredbi in ZVOP-1 je potrebno izkazati pravni interes. Kljub temu, vam posredujem splošna pojasnila na vaša opažanja.

Po pregledu prispevkov, dokumentacije, besedila in po pogovoru z uredniki in varuhinjo, ugotavljam, da so kolegi novinarji in uredniki tehtno presojali morebitne posege v zasebnost, zlasti otrok.

Pri svojem delu mora novinar nenehno tehtati interes posameznika do zasebnosti in interes javnosti do informiranja, brez te presoje in tehtanja ni dovoljeno posegati v osebne podatke.

Pri tehtanju med svobodo izražanja in varstvom zasebnosti (ali osebnih podatkov) ima odločilen vpliv objava informacije (v tem primeru imen mladoletnih otrok) na stališča in razprave v splošnem interesu.

Menim, da objava imen otrok v konkretnem primeru ni v javnem interesu, čeprav so ti podatki ključni za verodostojnost sporočila v prispevku (ne glede na to, da so na zasebnih profilih družabnih medijev ministrice osebni podatki otrok že objavljeni). Zato sem sodelavce opomnila na dobre prakse varstva osebnih podatkov v novinarskem poročanju. Te so tudi v celoti upoštevali in izvedli vse zahtevane ukrepe.«

Uredništvo je o izvedenih ukrepih seznanilo tudi varuhinjo.

Interpretacija zgodovine v oddaji Intervju

Varuhinja je prejela več telefonskih in dva pisna odziva na oddajo Intervju, v kateri je Jože Možina gostil direktorja Parka vojaške zgodovine Janka Boštjančiča (2. avgust, TV SLO 1).

»V 12 minuti sta govorila o oklepnikih in med njimi tudi o ruskem tanku T34, ki je v največji tankovski bitki pri Kursku prevesil zgodovino 2. sv. vojne (na Možinovo žalost), saj je izjavil, da so partizani z njim OKUPIRALI Trst. A Nemci so ga pa osvobodili? Moj stric po mamini strani je bil v Trstu dvakrat obsojen in zaprt. Potemtakem je bil okupator? To mantra v nedogled ponavljajo italijanski fašisti preoblečeni v razne desničarske škvadre. Ali jim je Možina ideološko blizu?« (L. R.)

»G.Možina ima zanimiv pogovor z g. Bostjaticem o rojstvu muzeja v Pivki in ga zanimivo spremljam potem pa spet samo on kako to govori v svojem imenu partizani so okupirali Trst prosim vprašajte ga prvo kako si to lahko dovoli potem ali je spostovani Rudolf Majster okupiral Stajersko. Prosim za njegov odgovor« (J. B.)

Varuhinja je za odziv prosila odgovorno urednico Informativnega programa **Manico J. Ambrožič**:

»Vsa mnenja gledalcev glede tega pogovora sem tudi posredovala kolegu voditelju. V našem programu si prizadevamo za strokovno in vsebinsko pretehtano razpravo o zgodovini, nikakor pa ni naš namen revidiranje ali potvarjanje zgodovine.«

Varuhinja je v odgovoru pritožnikoma še zapisala:

»Uredničinemu odgovoru lahko dodam le mnenje, da navržene trditve o partizanski okupaciji Trsta ni mogoče šteti za tehtno zgodovinsko razpravo, kot jo gledalci upravičeno pričakujete od javnega medija.

Na splošno velja, da bi morali novinarji javnega medija programske vsebine podajati tako, da pri tem ne izražajo osebnih pogledov na družbena dogajanja. Treba pa je opomniti, da imajo nedeljski večerni intervjuji izrazito avtorski pečat, zato se od voditeljev pričakuje sodelovanje v dialogu z izbranim gostom in ne zgolj suhoparnega zastavljanja vprašanj.«

II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM

Pohvali za baletno serijo in prenos maš

Gledalec J. T. je pohvalil prenos maše ob prazniku Marijinega vnebovzvetja:

»Moram vas pohvalit prav vse, ki ste pripravili in izvedli prenos praznične maše 15.08.2020 na 1.programu tv slo. Moja pohvala se nanaša predvsem na jezik-da je celotna maša potekala v slovenskem jeziku, da ni bilo petja v latinskem jeziku. /.../

Sem poslušalec 1. programa radija Slovenija in gledalec 1. programa TV Slovenija. Z obema programoma sem zadovoljen, samo s pripombo naj se ustvarjata in predvajata v razumljivi slovenščini. Spoštovani, če nisem preveč zahteven, vas prosim, da mojo pohvalo posredujete vsem zaslužnim sodelavcem in ustvarjalcem preje omenjenega prenosa, pa tudi drugim odgovornim za ustvarjanje slovenskih oddaj na javni rtvslo.«

Varuhinja je bila seznanjena s pohvalo **J. P.**, ki jo je dokumentarna serija Danice Dolinar Po sledih baleta na Slovenskem navdušila tudi v ponovitvenem predvajanju poleti:

»Serija in avtorica si zaslužita saj predlog za Prešernovo priznanje, ker je v njej vloženo toliko raziskovalnega dela, ki v bistvu oblikuje celotno baletno zgodovino zadnjega stoletja. Čestitke Danici, ujela je še zadnje pričevalce tistega časa in tako zaščitila baletno zgodovino. Sicer pa je njeno delo na tem področju nasploh izjemno strokovno...«

III. ŠPORTNI PROGRAM

Zakaj ni športnih prenosov?

Gledalec **J. C.** je varuhinji pisal glede prenosov športnih dogodkov na TV Slovenija. Najbolj ga je zmotilo, ker na javni televiziji ni mogel spremljati nogometnega derbija v Celju, 27. avgusta.

»V mesecu maju 2020 je vaš novinar na novinarski konferenci spraševal vladnega govornika in ministrice za izobraževanje, kdaj za božjo voljo bo vlada sprostil ukrepe tudi za nogometne navdušence, takrat so bili namreč že sproščeni za tenis, golf, atletiko itd. Jasno je bilo že takrat, da nogometni navdušenci ne bomo mogli spremljati tekem v živo, vendar nas tudi na »nacionalki« puščate doma v »karanteni« brez odmevnih TV prenosov (kot je Liga prvakov, kvalifikacije za ligo prvakov itd.).«

Odgovoril je odgovorni urednik Športnega programa TV Slovenija **Gregor Peternel**:

»Razlog, da določenih tekmovanj ne prinašamo je v televizijskih pravicah.

Športni program je kljub odpovedi številnih tekmovanj zaradi epidemije v obdobju od januarja do junija 2020 realiziral 376,5 ur progama. Zajemamo paleto najrazličnejših športov, za različne okuse gledalcev, stremimo pa k neposrednim prenosom slovenskih reprezentanc in slovenskih športnikov na največjih tekmovanjih. Količina prenosov je omejena s sredstvi, ki so nam na voljo, pravice za nekatere dogodke pa pridobijo tudi druge televizije, ki so zanje pripravljene plačati več kot zmora TV Slovenija.«

Zastopanost ženskih športov na TV Slovenija

Gledalka **M. M.** je pisala zaradi zastopanosti ženskih športov v televizijskih programih ter o poročanju o njih:

»Zanima me, zakaj je ženski šport na RTV kot žal tudi v drugih medijih zadnja objavljena novica, če sploh je – razen če kateri od športnic ne uspe res kak izjemen podvig, ampak še tedaj bi ob podobnem moškem novinarji ne vedeli, kako naj sploh izrazijo svoje občudovanje in bi še dneve izlivali svoje navdušenje v slavospeve, medtem ko ženskega sicer omenijo, še zmeraj pa je le nekaj bolj obstranskega, tako rekoč napaka v ustroju veselja. /.../ Mogoče bi si vzeli čas in si malo ogledali uravnoteženost (ko je o njej že ravno toliko govora) poročanja o moškem in ženskem športu.

Danes se ne bi spuščala še v uravnoteženost poročanja o dosežkih umetnikov in znanstvenikov v primerjavi s poročanjem o raznih ljubezenskih in drugačnih aferah naših in tujih estradnikov, angleških princev in njihovih žena in podobnih velevažnih novicah, pa tudi poročanje o svetovnem dogajanju (to niso samo ZDA, Bruselj in naše sosede) je zelo pičlo in površno. Kot javni servis bi morali vse to obravnavati veliko bolj poglobljeno, kritično in analitično, samo kratke recenzije in prepisovanje iz tujih medijev ne zadoščajo.«

Gregor Peternel, odgovorni urednik Športnega programa TV Slovenija:

»Športni program ne dela razlik med spoloma in če bi gledalec/ka napravil/a natančno analizo daljšega časovnega obdobja, bi bila ugotovitev drugačna. Brez razlike sledimo slovenskim športnicam in športnikom ter poročamo o njihovih uspehih na velikih mednarodnih prvenstvih, zajeti pa poskušamo tudi čim širši krog domačih tekmovanj. Po kriterijih, ki jih določajo vrednost tekmovanja, uspeh, ... in nenazadnje tudi razpoložljivost slikovnega materiala, pa določamo vrstni red poročanje v informativnih oddajah.

Argument. Televizija prenaša vse tekme alpskih smučark in skakalk, redno tudi biatlona, deskanja in smučarskega teka z udeležbo naših tekmovalk, pa športno plezanje, slalom na divjih vodah, decembra bodo prenosi ženskega EP v rokometu, ... ne delamo razlik, morda ima gledalec/ka tako mnenje, ker je bil program zaradi Covida 19 okrnjen, saj so odpadla številna tekmovanja in prenosi v plavanju, atletiki, gimnastiki, ... ne samo pri nas, pač pa po celem svetu, pa se je najhitreje v tekmovalni ritem vrnil nogomet, res je, najprej samo za moško kategorijo in je zato ponudil tudi največ vsebin za objavo.«

Pisarna varuhinje je pritožnici posredovala še splošno pojasnilo varuhinje:

»Novinarji, mikrofoni in kamere RTV Slovenija ne morejo biti na prav vsakem športnem dogodku doma in po svetu, treba je delati selekcijo. To nalogo opravljajo

uredniki na podlagi različnih meril. Prednost imajo: izstopajoči dosežki slovenskih tekmovalcev v nekem športu v članski konkurenci, množičnost in priljubljenost nekega športa ter uvrščenost športa med olimpijske discipline. Seveda je meril še več. Včasih se na televiziji novica ne objavi preprosto zato, ker je tekmovanje potekalo nekje, od koder ni bilo mogoče pridobiti posnetka v zadostni kakovosti.

Varuhinja je pri obravnavni podobnega primera (nap. poročilo za julij 2019: Nič o zlati medalji mlade atletinje!, str. 19) športnemu uredništvu že priporočila, »naj skušajo čim več pozornosti posvetiti vsem izstopajočim dosežkom slovenskih športnikov, četudi gre za športe, discipline, kategorije ali tekmovanja, ki običajno niso v središču pozornosti najširše športne javnosti«. Varuhinja bo uredništvo ponovno spomnila na priporočilo, tudi v luči zastopanosti ženskih športov v programih TV Slovenija.«

IV. SPLOŠNO

O programski shemi TV Slovenija

Pet gledalcev je pisalo zaradi programske sheme TV Slovenija. Gledalec **S. N.** se je pritožil nad reklamami in preštevilnimi ponovitvami. Varuhinja mu je posredovala povezavo do Pogostih vprašanj o delovanju RTV Slovenija, ki vsebujejo tudi pojasnila glede njegovih dilem. Gledalca **I. G.** in **I. P.** sta se pritožila glede programa na parlamentarnem programu TV Slovenija:

»Zelo sem razočaran, ko se po eni strani RTV pritožuje, da ni denarja, tu pa vidim, kako se predvaja in ponavlja vsebine, ki so samo zapravljanje časa. Kakšno korist ima predvajati razne debate v parlamentu, ali tui drugje iz prvih mesecev letošnjega leta itd. To se mi zdi, da je samo delanje norcev iz nas in zapravljanje časa na tv, ko bi lahko predvajali marsikaj, kar je sedaj aktualno.« (**I. P.**)

Odgovor **varuhinje**:

»Na načelni ravni pojasnujem, da je bil ta kanal, torej TV SLO3, z zakonom ustanovljen za spremljanje parlamentarnega življenja in ne za predvajanje poljubnih televizijskih vsebin. Večji del poletja Državni zbor, Državni svet in Evropski parlament ne zasedajo, kar pomeni, da na tem kanalu ni mogoče prenašati sej in podajati svežih parlamentarnih novic. To ni posebnost letošnjega leta. Kot mi je znano, s predvajanjem ponovitvenih posnetkov ne nastajajo posebni stroški. Dodajam še splošno pojasnilo, da se sredstva, zbrana z RTV- prispevkom in iz drugih virov ne porabijo le za delovanje TV Slovenija, ampak za programe in dejavnosti celotnega javnega medijskega servisa, ki obsega radijske, spletne in televizijske programe ter številne storitve. Več o tem si lahko preberete na povezavi:

<https://www.rtvlo.si/rtv/kontakti-in-informacije/pogosta-vprasanja/preveridejstva/502350>.«

Gledalca **P. J.** in **J. B.** sta pisala zaradi ponovitev posnetkov športnih dogodkov:

»Z družino redno spremljamo vaš program in z gotovostjo lahko pohvalim marsikatero oddajo in serijo/nanizanko/film, ki jih predvajate. Zmotilo me je, da predvajate ponovitve OI 2016 in ostalih zgodovinskih športnih dogodkov (da ne bo pomote, odlično je ponovno videti slavje in odlične uvrstitve naših športnikov). Menim, da bi bilo bolje predvajati slovenske filme (npr. Kekec 1,2,3; To so gadi idr.). Zdaj, ko so otroci še doma na počitnicah bi si lahko ogledali odlične slovenske filme in s tem spremljali vaš program ter spodbujali slovensko kulturo.« **(P. J.)**

»Že nekaj mesecev predvajate na II. programu stare športne posnetke....vse že videno, doživeto, navijano za priljubljene reprezentance in klube.....pa me kot plačnika obvezne naročnine zanima:

Če na II. programu nimate kaj drugega predvajati kot stare posnetke, zakaj moram vsak mesec plačati polno naročnino RTV prispevka ? Zakaj II. program ne ukinite, " obveznim" plačnikom pa zmanjšate maročnino ?« **(J. B.)**

Direktorica TV **Natalija Gorščak:**

»Hvala za pripombe, vendar na žalost stvari niso tako preproste, kot se na prvi pogled zdijo. RTV-prispevek je namenjen ne samo televiziji (TV SLO 1, 2 in 3), temveč tudi dvema regionalnima kanaloma TV Maribor in TV Koper/Capodistria, manjšinskima programoma za madžarsko in italijansko skupnost, osmim radijskim postajam (Radio Prvi, Val 2020, Ars, Radio Koper, Radio Capodistria, Radio Maribor, Radio SI, MMR), spletnemu portalu rtvslo.si, založbi kakovostne glasbe, našemu simfoničnemu orkestru in Big bendu ter dvema zboroma. Na TV Slovenija pride s strani RTV-prispevka na televizijo le delež denarja, dobra tretjina. V zadnjih mesecih smo zaradi epidemije imeli ponovitve športnih prenosov, poleg tega pa smo imeli tudi prenose slovenske nogometne lige, odbojke na mivki, plezanja, v soboto se začne Tour de France, kmalu pa prihaja smučarska sezona, seveda če ne bo prišlo do ponovnega izbruha epidemije.

Letos poleti smo imeli oddaje Dobro jutro iz vse Slovenije ravno na pobudo gledalcev, imeli smo vse oddaje dnevno-informativnega programa razen jutranjih poročil, ponudili smo nove serije (Bolnišnica New Amsterdam, Telesni stražar, Deklina zgodba), premierne filme in dokumentarne oddaje, ki so naletele na odličen odziv med gledalci.

Verjetno plačujete naročnino za kabelsko televizijo, pa verjetno ne veste, da so v tej naročnini skrite naročnine za različne televizijske kanale, razen za javno radiotelevizijo. Vsi kabelski programi v poletnih mesecih večino (nekateri tudi do 95%) programa ponavljajo, saj je pred ekrani na voljo mnogo manj gledalcev, medtem ko na TV SLO v osrednjem predvajalnem času predvajamo večino premiernih oddaj.

Mimogrede, v zadnjih 5 letih so se pravice za športne prenose in licenčnine za tuje oddaje podražile – šport tudi za dvakratnik ali trikratnik, vendar mi še vedno uspemo ohranjati velik del športnega programa, medtem ko se naš proračun ni zvišal, ampak se je znižal. To, da vse pravice lahko kupimo, pomeni, da smo delo organizirali tako, da smo privarčevali.

Upamo, da boste od sobote dalje uživali ob vožnji kolesarjev in da bo med njimi tudi naš Roglič.«

Gledalcem, ki kličejo ali pišejo s predlogi, da naj namesto poletnih ponovitev televizija raje predvaja igrani program iz televizijskega arhiva, **varuhinja** posreduje splošna pojasnila, na primer:

»Kot zagotovo veste, je predvajanje filmov in nadaljevank ter drugih avdiovizualnih del povezano z avtorskimi pravicami. Te so zelo drage, nekatere celo nedosegljivo (kot primer omenjam nadaljevanko Bratovščina sinjega galeba, ki je zaradi visokih zahtevkov avtorjevih dedičev ni mogoče odkupiti).

Pojasnjujem še, da je spomladi zaradi razglasitve koronavirusne epidemije vodstvo RTV Slovenija bistveno spreminjalo programsko shemo in da so bili mimo načrtov kupljene avtorske pravice za številne igrane filme in nadaljevanke ter dokumentarce, in sicer kot dopolnitev šolskega oz. izobraževalnega procesa.«

RADIO SLOVENIJA

I. RADIO PRVI

Teorije zarot na valovih Prvega?

Poslušalec **J. K.** je varuhinji pisal o oddaji Nočni pogovori na Radiu Slovenija. Zmotila so ga mnenja poslušalcev, ki v živo kličejo v program. Kot primer je navedel program 19. julija, ko je poslušalec govoril o virusu, cepljenju in njunih posledicah.

»Ima RTV oz. posebej Radio Slovenije kakšno izdelano politiko do teorij zarot, ki nimajo nobene osnove? Namreč, opažam, da sem zadnjih par mesecev kot poslušalec nočnega programa deležen številnih takih in drugačnih zgodbic. Recimo tu <https://radioprvi.rtv slo.si/2020/07/nocni-obisk-7/> sogovornik, ki začne govorit od 12:00 naprej natrese številne pripovedi o umetno ustvarjenem virusu, o čipih, poziva proti cepljenju in tako naprej. Zakaj moram jaz to poslušat na nacionalnem radiu? Še greznica poimenovana Facebook je zadnje čase začel brisat taka sporočila.

Sem kritičen do tega. Ker mi je drugače nočni program na radiu odličen, poslušam redno prek podcasta.«

Odgovorni urednik Prvega **Danijel Poslek** je odgovoril:

»Teorije zarote – objavljanje konstruktov brez razumnih argumentov – so prav gotovo nekaj, čemur se poskušamo tudi na Prvem izogniti. V delu nočnega programa, ki ga omenjate, je poslušalec izrazil svoje mnenje o virusu in posledicah, a tega seveda nismo predstavljali kot ocene, ki bi predstavljale širše mnenje. Da imajo poslušalke in poslušalci pravico do svojega mnenja, je dejstvo, tudi če se z njim ne strinjamo. Obenem pa je neizpodbitno, da je pri tovrstnih debatah nujna novinarska drža, ki ne bo nekritično obravnavala tovrstne teorije, zato smo se in se bomo tudi v prihodnje znotraj uredništva pogovorili, kako se teh tem s poslušalkami in poslušalci lotevati, brez da bi dajali vtis spodbujanja zarot.«

Pritožnik je prejel še splošno pojasnilo iz **pisarne varuhinje**:

»Dodajam, da je varuhinja že večkrat opozorila, da mora javni medij pri obravnavi vsebin, povezanih z zdravjem, znanostjo, novimi tehnologijami ipd., informacije črpati iz verodostojnih virov, preverjati ozadja in avtorstva objav ter strogo ločevati med dejstvi, lažnimi novicami, senzacionalizmom, teorijami zarot in sejanjem strahu prek družbenih omrežij. Ta pravila seveda zavezujejo novinarje in druge programske ustvarjalce. Razumljivo pa je, da imajo lahko sodelujoči v oddajah, zlasti kontaktnih, tudi svoja mnenja. Pri tem velja, da smejo povedati, kaj menijo o kakšni zadevi, vendar pogledi laične javnosti ne morejo imeti enake teže kot argumenti stroke, znanstvena dognanja, izsledki, javno znanstvene smernice itd. Vloga voditelja je, da poskrbi za očitnost razlike med subjektivnimi mnenji publike in znanstvenimi dognanji stroke.«

II. SPLOŠNO

Kaj je kakovostna radijska zvočna slika?

V začetku poletja se je več poslušalcev pritožilo (tudi v okviru varuhinjinega gostovanja v oddaji Svetovalni servis na Prvem, 1. julija) nad neizenačenim zvokom na radiu, in sicer neprimernim razmerjem med jakostjo govora in oglasov in prekrivanjem govora z glasbo, zlasti v jutranjih programih.

Varuhinja je vodjo radijske produkcije **Janeza Ravnikarja** prosila, da v pristojni službi opravijo strokovno analizo enega ali dveh naključno izbranih dnevov ter jo seznanijo z ugotovitvami oz. ukrepi, če bi se izkazalo, da so potrebni.

Pripravo analize je prevzel **Srečo Katona**, vodja skupine za predvajanje radijskih programov. Iz kontrolnega arhiva je pod drobnogled vzel dva jutranja pasova od 5. do 9. ure v avgustu. Bistvenih odstopanj ni ugotovil, večina prehodov s programa na oglase oz. z govora na glasbo je bila brezhibnih. V poročilu je pojasnil tudi zasnovo treh osrednjih radijskih programov in okoliščin, ki lahko vplivajo na zvočno sliko in njeno dožemanje v občinstvu.

Analiza je objavljena kot **PRILOGA 3** na strani 30.

Varuhinji bo kakovostna analiza v pomoč, da bo o tej tematiki lažje razpravljala s poslušalci, ki jih kdaj kaj zmoti. Upa, da bo koristila tudi ustvarjalcem radijskega programa: kot spodbuda za nadaljnje vestno uravnavanje govora, oglasov in glasbe v živem programu ter nasploh ustvarjanje najboljše možne zvočne slike, kakor tudi kot opomnik za izbiranje glasbe v posameznih pasovih (npr. jutra). Z objavo v poročilu pa da pojasnila o tem, kaj vse vpliva na produkcijo vsebin, postanejo dostopna tudi širši notranji in zunanji javnosti.

MMC

I. NOVINARSKÉ VSEBINE

Napaka v članku o Bangladešu

Bralec **J. K.** je opozoril na napako v spletnem članku o Bangladešu, ki je bil na rtvslo.si objavljen 1. avgusta:

»Ker menim, da mi je bila kršena pravica do verodostojnih in točnih informacij (če ta pravica sploh obstaja ;) vam pišem v zvezi s člankom: »49 let od koncerta za Bangladeš je ta še vedno kot pozabljen od sveta«, <https://www.rtvsl0.si/svet/azija-z-oceanijo/49-let-od-koncerta-za-banglades-je-ta-se-vedno-kot-pozabljen-od-sveta/532254>

ki sem ga z zanimanjem prebral. Članek mi je bil zanimiv, vendar so me zelo zmotili napačni podatki na koncu članka, ki govorijo o revščini v Bangladešu. Avtorica zatrjuje, da je Bangladeš druga najrevnejša država na svetu in da ena tretjina prebivalstva živi pod pragom revščine. (...) To dvoje vsekakor ne drži. Podatke je enostavno preveriti na spletu (npr. wikipedia in wordatlas). Bangladeš je po BDPju na prebivalca 135. država na svetu (kar bi bilo okrog 65 mesta na listi najbolj revnih in 14% prebivalstva živi pod pragom revščine (in ne več kot ena tretjina). Poleg tega ima eno največjih gospodarskih rasti na svetu (v 2019 7,3% rast BDP - 7. mesto na svetu). Skratka, čeprav Bangladeš res spada med manj razvite države, vsekakor ni tako revna, kot to na koncu članka sentimentalno predstavlja avtorica (po mojem mnenju je to zelo zahodno-centrični pogled)

Sem velik zagovornik javne RTV (še posebej v teh časih, ko je pod pritiski, da se njena vloga zmanjša), vendar pričakujem točno poročanje, saj napačni podatki še dodatno povečujejo predsodke (tako do razumevanja sveta kot do RTV, ki jo številni obtožujejo, da je pristranska).«

Varuhinja je na pomanjkljivost opozorila uredništvo, ki je novico ustrezno popravilo.

II. UPORABNIŠKE VSEBINE

Uporabniški komentarji

Varuhinja je v avgustu prejela 5 sporočil, ki so se nanašali na uporabniške komentarje, objavljene pod novinarskimi članki na portalu rtvslo.si. Uporabniki so v svojih sporočilih spraševali o merilih, ki veljajo pri moderiranju komentarjev. Dva pritožnika sta menila, da jima je moderator neopravičeno izbrisal komentar, en pritožnik je menil, da moderator izvaja cenzuro nad določenimi uporabniki.

Uporabnik **T. Š.** pa se je odzval na odgovor varuhinje v MMC-jevi klepetalnici glede smiselnosti uporabniških komentarjev na rtvslo.si:

»Sem reden uporabnik portala kot tudi aktivno sodelujem s svojimi komentarji. Redno komentiram šport, pa tudi občasno dnevne novice. Kar ne morem verjeti, da ima lahko varuhinja, ki naj bi predstavljala vse plačnike Rtv prispevka takšno mnenje o uporabnikih portala. Časi, ko je bila agencijska novica dovolj, da smo si izoblikovali mnenje je minila. Takšnih novic pa je na portalih praviloma 90 ali več odstotkov. Bralci si med seboj delimo informacije in komentiramo športne prenose. Mmc portal je že zdaj strogo moderiran, pogosto preveč strogo, tudi glede tega sem se že pritožil. Je pa to eden redkih portalov, kjer je mogoča normalna komunikacija z ljudmi, ki nas zanimajo podobne stvari. Vaše mnenje o uporabnikih, ki naj ne bi smeli več podajati svojega mnenja in le sprejemati informacije, je nekoliko za časom.«

Varuhinja je uporabniku odgovorila:

»V klepetu na MMC sem zapisala: »Večkrat se vprašam, zakaj sploh omogočiti komentiranje? Ali s komentarji dejansko širimo prostor javne razprave ali pa se zgolj omogoča širjenje (ne)kulture govora, kakršno promovirajo družbena omrežja. Pravila komentiranja so jasna in javna, uporabniki so jih dolžni spoštovati.«

Nikjer nisem zapisala, kar trdite, da bi se torej kar koli prepovedovalo. Prav tako nisem izrazila mnenje o nikomur, tudi ne o uporabnikih. Govorim le o vsebini, torej o komentarjih.

Poudarjam, da se je o smiselnosti komentiranja, kakršno je uveljavljeno na portalu rtvslo.si, treba resno pogovoriti. Uvedeno je bilo zato, da bi občinstvu javnega medija omogočili, da s svojimi mnenji, podatki, informacijami, pogledi, razmisleki objavljenimi na spletnem mestu javnega medija, sodelujejo v kultiviranem javnem dialogu. Ko pa prebiram objave (in to zaradi pritožb počnem vsak dan vsaj nekajkrat), vedno znova ugotavljam, da se je ta namen v veliki meri izjalovil in da se skozi vsesplošno kritizerstvo, sikanje, neargumentirane sodbe in trditve, medsebojno napadanje in obračunavanje velikokrat le še utrjujejo družbeni predsodki in delitve ter normalizirajo groba komunikacija, napadalnost, izključevanje, ne-dialog in širjenje

izmišljij. Ali kot je včeraj zapisala ena od pritožnic: potihem se ustvarjajo dogme in zapeljujejo mišljenja.

Prebrala sem tudi že objave, za katere bi si želela, da jih ljudje niti ne mislijo, kaj šele zapišejo.

O tem večkrat govorim z uredništvom, ni prvič, da sem o tem spregovorila tudi javno.

Glede komentiranja prejemam veliko odzivov: pišejo mi tisti, ki menijo, da je prek javnega medija prizadeto njihovo dostojanstvo, predvsem pa tisti, ki menijo, da jim je kratena pravica do spremljanja kulturne javne razprave. Po drugi strani mi pišejo tisti, ki menijo, da jih ščiti ustavna pravica do svobode javne besede in da lahko na portalu javnega medija objavijo vse, kar si želijo. Oboji menijo, da bi jih morala varuhinja podpreti.

Kot rečeno: o zdajšnjem načinu komentiranja in moderiranja se je treba pogovoriti. To se bo jeseni tudi zgodilo, in sicer v okviru komisije programskega sveta za multimedijske vsebine. V razpravi bom sodelovala z razmislekom, kot sem ga zapisala zgoraj, oprla pa se bom na odzive, ki sem jih prejela.«

RTV SLOVENIJA

I. DOSTOPNOST

Podnaslovljene vsebine na TV SLO3

Po ugotovljenih težavah glede podnapisov na TV SLO3, na katere je junija opozorila gledalka **M. Z.** (Podnapisi, [poročilo varuhinje za mesec junij](#), str. 35) je stekla notranja komunikacija o ureditvi podnaslavljanja na vseh programih TV Slovenija oz. o prenovi postopkov dela, ki bi težavo trajno odpravili. Direktorica TV Slovenija **Natalija Gorščak** je avgusta varuhinji sporočila:

»Zadeva je bila urejena šele ob dodatnem posredovanju kolega Martića, obenem pa smo uredili še podnaslavljanje oddaj iz reg. centrov, ki doslej niso bile podnaslovljene.

Za potrebe podnaslavljanja za gluhe prek teleteksta je kolega Vrh prilagodil aplikacijo, ki bo avtomatizirala podnaslavljanje na vseh treh programih TV SLO. Avtomatizacija poteka preko MAM-a, kamor pa niso vključene vsebine obeh regionalnih centrov. Po pogovoru z vodjema obeh regionalnih centrov in pomočnikom gen. dir. za tehniko smo ugotovili, da ni nobenih zadržkov, da se tudi te vsebine vključijo v MAM in s tem gluhim in naglušnim omogočimo spremljanje podnapisov na vseh treh programih in to z manj ročnega dela (v vednost dodajam tudi vodjo podnaslavljanja v MMC-ju). Za sodelavce v regionalnih centrih ta sprememba ne bo pomenila nobenega dodatnega dela ali spremembe obstoječih procesov dela.«

II. JEZIK

O kakovosti prevodov na TV Slovenija

Varuhinja je v avgustu prejela dve pripombi glede prevodov igranih oz. dokumentarnih vsebin na TV Slovenija. Gledalec **A. K. T.** se je pritožil nad prevodom italijanske biografske miniserije o Fabriziu de Andréu, ki je bila 24. avgusta predvajana na TV SLO 1.

»Hotel sem povedati, da prevod dialogov glavnih oseb tega filma ne dosega nivoja in smisla De Andre. Če je Fabrizio govoril o cazzu, culu in puttanah ter Ciao, ni bilo to tristo smešnih in Živijo, je bilo kar je povedal! In tu prevajalec nima kaj spreminjati dialogov v "bolj ali manj sprejemljivih". In ni to film 12+, to je 15+ ali celo 18+ - po tematiki, politiki, anarhizmu in besedišču!«

Odgovor vodje Službe za prevajanje in lektoriranje TV Slovenija **Barbare Müller:**

»Film o Fabriziu de Andréu je preveden po normativih in pravilih nacionalne televizije, skladno s prostorskimi omejitvami specifičnega medija. Pomensko je ustrezen in jezikovno primerno bogat, upoštevane so vse zakonitosti prenosa govornih besede v pisano, jezikovni register pa je na leksikalni ravni dovolj ekspliciten. Vulgarne besede niso bile cenzurirane, kot trdi gledalec, saj v prevodu najdemo vse od kurb do ritk in cvenka, upoštevati pa je treba, da nekaterih sočnejših opazk ne prevajamo dobesedno, temveč zanje poiščemo funkcijske ustreznice, s katerimi zajamemo njihovo temeljno sporočilno vrednost.

Film nosi oznako 12+ in je namenjen gledalcem od 12. leta starosti naprej.«

Varuhinja je še dodala:

»Dober prevod vselej tudi stvar okusa in osebnih predstav, zlasti v primerih, ko se v izvorniku prepletajo umetniške, narečne, erotične, vulgarne, poetične in druge prvine, in če gledalec dovolj dobro razume izvornik, da lahko spremlja, kako se je prevajalec lotil najtrših orehov. Vsekakor je pomembno, da prevajalec ni le izvrsten poznavalec tujega jezika, ampak tudi mojstrski v znanju in uporabi slovenščine, saj vsebino in pomene sporoča slovenskemu govorniku.«

Gledalec **Ž. J.** pa je opozoril na prevod ameriškega filma Lyndon B. Johnson, ki je bil 30. avgusta predvajan na TV SLO 1:

»Dne 30.08.2020 je ob 23:17 igralec v ameriški biografski drami L. B. Johnson v angleščini izgovoril "race, creed or political belief". Prevajalec je pomanjkljivo prevedel ta del, ki bi se moral glasiti: raso, vero ali politično prepričanje. Sprašujem, ali je do tega prišlo namerno, kot posledica t. i. laicistične ideologije, ki so jo

sprejemali prejšnji totalitarni režimi? Kdor pozna ameriško politično življenje, je omemba vere v javnih govorih povsem običajna.«

Odgovor **Barbare Müller**, vodje Službe za prevajanje in lektoriranje TV Slovenija:

»Gledalcu se zahvaljujemo za dobronamerno opozorilo. Prevajalci se trudimo svoje delo opravljati dobro, pa vendar se nam včasih pripeti tudi kakšna neljuba napaka. Napaka ni bila namerna in jo obžalujemo. Za morebitno ponovno predvajanje bomo prevod popravili.«

III. SPLOŠNO

Kaj pa nagrada Dragu Jančarju?

Varuhinji je pisal **B. G.**, ki je v programih RTV Slovenija pogrešal novico o nagradi za evropsko književnost 2020 pisatelju Dragu Jančarju:

»Prosim za obrazložitev, zakaj nisem na menda moji RTV nič izvedel o podelitvi mednarodnega priznanja Dragu Jančarju.«

Odgovor **varuhinje**:

»O avstrijski državni nagradi pisatelju Dragu Jančarju so poročali vsi mediji RTV Slovenija. O tem se lahko prepričate, če uporabite spletni arhiv javne radiotelevizije RTV 4D ali iskalnik na portalu rtslo.si – če bi vpisali besedo »jančar«, bi ugotovili, da praktično ne mine teden, ko javni medij ne spremlja opusa uglednega slovenskega pisatelja in novic, povezanih z njimi.

Namesto vas sem pobrskala po arhivu.

Televizija Slovenija je o avstrijski državni nagradi Dragu Jančarju prvič poročala marca, ko je bila objavljena novica o prejemniku nagrade (<https://4d.rtslo.si/arhiv/kultura/174681623>), prav tako ob podelitvi te nagrade pred dvema dnevoma (<https://4d.rtslo.si/arhiv/dnevnik/174709857>).

Spletni portal rtslo.si (MMC) je o tem poročal večkrat, na primer: <https://www.rtslo.si/kultura/knjige/drago-jancar-prejemnik-avstrijske-drzavne-nagrade-za-evropsko-knjizevnost/518372>,

<https://www.rtslo.si/radiomaribor/novice/dragu-jancarju-avstrijska-nagrada-za-evropsko-knjizevnost/518463>,

<https://www.rtslo.si/kultura/knjige/drago-jancar-je-prejel-avstrijsko-drzavno-nagrado-za-evropsko-knjizevnost/532421>.

Dve povezavi na radijske objave:

<https://4d.rtslo.si/arhiv/jutranja-kronika/174681376>

<https://4d.rtv slo.si/arhiv/dogodki-in-odmevi/174709816>.«

Zaposleni RTV in oglasne kampanje

Gledalca **N. R.** je zanimalo, ali zaposleni in sodelavci RTV Slovenija smejo sodelovati v oglasnih kampanjah oz. trženju izdelkov in storitev. Vprašal je, ali je takšna dodatna dejavnost zaposlenih sploh dovoljena, kdo na RTV lahko odobri takšno dejavnost, in ali ni s tem kršena neodvisnost in verodostojnosti programskih ustvarjalcev. Pri tem je priložil tudi konkretne primere oglaševanja, ki so ga zmotili.

»Številni vaši novinarji brezsravno zlorablajo svoj status in javni zavod, sramotijo svoj poklic in neodvisnost, ko se prodajajo raznim firmam in to tudi objavijo na spletu. Vem da obstoji nek pravilnik o poklicnih standardih, kjer je to izrecno prepovedano, ampak novinarji kljub temu nastopajo v oglasih, dobijo RTV plačo za neodvisnost in hkrati denar od firm. Kako jim potem verjeti da so nepristranski če dokazujejo, da se jih da kupiti in plačati. Samo v ENEM TEDNU sem naletrl na tri primere, ki jih prilagam. A ni prepovedsno sodelovanje novinarov in urednic v oglasih? Kaksni so ukrepi, ne mi reči, da nihče ne ve za to, to je sprenevedanje. Imajo morda za to dovolj rjne vodstva? Ali morda račun izstavljs RTV? Ali je to privatna rabota? Od vas pričakujem odgovor, javnost mora vedeti ali je prispevek res namenjen za neodvisni medij ali je to vse pomešano in kjer ni ne nadzira ne nič?«

Varuhinja je sporočilo v anonimizirani obliki posredovala generalnemu direktorju RTV Slovenija, direktorici Televizije Slovenija, strokovnjakinji za področje integritete in transparentnost poslovanja RTV Slovenija in Pravni službi RTV Slovenija. Vnovič je opomnila na nedoslednosti v praksi ter pomanjkljivosti v pravilih. Na tej podlagi je stekla živahna razprava, vsi naslovniki varuhinjinega pisma so v skladu s svojimi pristojnostmi pregledali primere ter podali navodila oz. predloge za trajno ureditev področja. Izhajali so iz najvišjih meril etičnega in transparentnega poslovanja ter tistih določil Poklicnih meril in načel novinarske etike, ki urednikom, novinarjem in voditeljem oddaj na RTV Slovenija izrecno prepovedujejo nastopanje v oglasih in promocijskih prispevkih.

Pisarna varuhinje je pritožniku odgovorila, da varuhinja glede takšnih zadev nima pristojnosti in da lahko na konkretna vprašanja o delovanju zaposlenih odgovori le vodstvo Zavoda.

Varuhinja je sicer že doslej večkrat spomnila na 21. točko Poklicnih meril, v kateri piše, da novinarji, uredniki in drugi ustvarjalci radijskih in televizijskih programov s svojim javnim in političnim delovanjem, z dejavnostmi v prostem času, z zasebnimi posli in finančnimi interesi ne smejo zlorabiti položaja v RTV Slovenija, škodovati natančnosti, nepristranskosti in verodostojnosti programov RTV Slovenija, ogrozati ugleda in dobrega imena posameznikov ali celotnega javnega zavoda ter zaupanja poslušalcev in gledalcev v vsebino programov RTV Slovenija. O teh dilemah je varuhinja govorila tudi na sejah Programskega sveta in Sveta delavcev, ki prav tako podpirata ureditev področja.

Pohvale programom in podpora RTV Slovenija

Varuhinja je v vednost prejela tudi več pisnih in telefonskih sporočil gledalcev, poslušalcev in spletnih uporabnikov, ki so pohvalili programe javnega medijskega servisa ter izrazili podporo RTV Slovenija.

»Kot dolgoletni poslušalec in gledalec rtv slo, dajem vso podporo javnemu servisu v takšni obliki kot je. To je edini medij, ki mu še lahko zaupamo. Zaupanje krepita predvsem zunanja in notranja dopisniški mreži. Pogrešam pa dopisništvo iz Kitajske. Suverenost države se meri tudi po lastnih, neodvisnih dopisnikih iz raznih žarišč. Seveda imam tudi razne pripombe na programe, ki jih spremljam. Vseeno pa je trud vaših sodelavcev, v teh burnih časih, zelo viden v vseh pogledih. Kar se pa tiče predloga o spremembi lastništva oddajniške mreže, je pa jasno, da je to prvi korak, da tudi to prevzamejo tujci. Posredujte prosim to podporo ustvarjalcem, ki delajo za nas navadne ljudi.« **(I. B.)**

»Spoštovani uredniki Radia in Televizije Slovenije in vsi sodelavci RTV. Upam, da vas to sporočilo doseže. Sem neobjektivna spremljevalka medijev, ker, če že, spremljam izključno RTV Slo JMoje zaupanje v RTV je še vedno »brezmejno«, ker sem prepričana v vašo verodostojnost, kvaliteto...« **(A. H.)**

»Sem in ostajam zvest poslušalec in gledalec rtv slo in vas prav iz srca pozdravljam in podpiram pri vaših prizadevanjih za dober javni rtv slo servis. Še enkrat hvala za vse lepe in zanimive oddaje na rtv slo, vaš zvesti uporabnik« **(J. T.)**

PRILOGE

PRILOGA 1: Pogovori z osamosvojitelji

POROČILO INFORMATIVNEGA PROGRAMA TV SLOVENIJA O PROJEKTU SLOVENIJA 30

1. UVOD

Že v letih 2018 in 2019 smo v Informativnem programu TVSLO redno spremljali posamezne dogodke v spomin na družbene procese, ki so vodili k samostojni državi. A 30 let večine ključnih prelomnih dogodkov poteka prav letos in v prvi polovici prihodnjega leta. Lani decembra smo tako gledalcem predstavili naš **projekt Slovenija 30, ki ga pripravljamo skupaj s kolegi z MMC**. V letošnjem letu smo v tem projektu nanizalo že kar nekaj odmevnih oddaj in vsebin; vodja projekta Slovenija 30 je Mojca Šetinc Pašek, ki je z Rosvito Pesek pripravila večino oddaj in vsebin.

2. MMC

Projekt Slovenija 30 pripravljamo skupaj s kolegi z našega spletnega portala. Na vstopni strani www.rtv slo.si lahko bralci, gledalci in poslušalci s klikom na ikono Slovenija 30 dostopajo do posebnega spletnega portala, kjer so na enem mestu zbrane aktualne in arhivske vsebine, povezane s obdobjem osamosvajanja.

<https://www.rtv slo.si/slovenija/30-let>

Na strani je tudi grafični prikaz s časovnico najpomembnejših osamosvojitvenih dogodkov.

3. ODDAJE INFORMATIVNEGA PROGRAMA TVSLO

V Informativnem programu TV Slovenija v tem letu pripravljamo vrsto omizij in pogovorov, in to v več delih oziroma sklopih:

3.1 Prvi sklop petih omizij je bil namenjen spominom na dogodke izpred 30 let. Januarja letos smo se spomnili odhoda slovenskih komunistov z izrednega kongresa ZKJ januarja 1990 in vloge slovenskih komunistov pri osamosvojitvi. V naslednjem omizju smo z gosti obujali spomine na vlogo intelektualcev in nastanek Demokratični opozicije DEMOS. V tretji razpravi smo se spomnili vloge Zveze socialistične mladine Slovenije. Četrto omizje je bilo namenjeno osamosvojitveni vladi; v oddaji smo gostili ministre takratne vlade, ki so bili iz različnih političnih strank. V zadnjem, petem spominskem omizju, v katerem smo govorili o desetdnevni osamosvojitveni vojni, pa smo s ključnimi akterji osvetlili vlogo policije. Temi omizja sta bili tudi nastanek slovenske vojske in akcija Sever. V vseh petih spominskih omizjih smo gostili sogovornike, ki so imeli v času in ob dogodkih, ki so se jih spominjali, določen vplivni položaj in vidno zgodovinsko vlogo.

Prilagamo podroben seznam sodelujočih v oddajah:

Oddaje Slovenija 30

1. Čas za odhod (voditeljica Mojca Šetinc Pašek):
 - Milan Kučan
 - dr. Ciril Ribičič
 - Sonja Lokar
 - dr. Božo Repe

 2. Bili smo zraven (voditeljica Rosvita Pesek):
 - Marjan Podobnik
 - dr. Tine Hribar
 - Matjaž Šinkovec
 - Izidor Rejc
 - dr. Dušan Plut

 3. Ujetniki svobode – Uporniki z razlogom (voditeljica Mojca Šetinc Pašek):
 - Anton Anderlič
 - Jožef Školč
 - Ingrid Bakše
 - dr. Pavel Gantar

 4. Osamosvojitvena vlada (voditeljica Rosvita Pesek):
 - Lojze Peterle
 - dr. Dimitrij Rupel
 - dr. Rajko Pirnat
 - Jelko Kacin

 5. Pomen Manevske strukture narodne zaščite pri osamosvajanju (voditeljica Vida Petrovčič):
 - Igor Bavčar
 - Janez Slapar
 - Vinko Beznik
 - Slavko Kmetič
- 3.2 Ob letošnjih avgustovskih ponedeljkih so se ob 21h na TVSLO 1 zvrstili pogovori s **petimi vidnimi politiki, ki so ob osamosvojitvi zasedali ključne položaje v predsedstvu in vladi**. Pred kamero smo povabili takratne predsednika predsedstva Republike Slovenije, predsednika vlade oziroma izvršnega sveta Republike Slovenije, ter tri ministre: za zunanje in notranje zadeve ter obrambo.

Ti pogovori so bili vsebinsko zastavljeni kot pretežno spominski, nekdanji notranji minister pa je seveda odgovarjal tudi na vprašanja, povezana s kasnejšo njegovo obsodbo in dosojeno zaporno kaznijo.

Pogovori z osamosvojitelji:

MILAN KUČAN

LOJZE PETERLE

DR. DIMITRIJ RUPEL

IGOR BAVČAR

JANEZ JANŠA

3.3 Projekt Slovenija 30 bomo nadaljevali z omizji, s katerimi bomo poskušali vsebinsko, z refleksijo in distanco oceniti dosežke države; kaj smo dosegli, kje smo in kakšna je tudi naša vizija na ključnih področjih slovenske družbe in države: gospodarstvo, socialna država, znanost, šolstvo, šport, kultura, družba, politika, zunanja politika.

3.4 Projekt Slovenija 30 zajema tudi ponovitve vrste dokumentarnih arhivskih oddaj ter pripravo feljtonov in krajših spominskih tem v naših dnevno-informativnih oddajah.

3.5 V sklopu obeleževanja 30. obletnice države pripravljamo dva televizijska večera v živo, in sicer ob **30. obletnici plebiscita (23. 12. 2020)** in ob **30. obletnici razglasitve države (25. 6. 2021)**.

Manica J. Ambrožič

Odgovorna urednica Informativnega programa TV Slovenija

28. 8. 2020

PRILOGA 2: Zakaj se v studio vabi pravnomočno obsojenega?

POJASNILO RTV SLOVENIJA OB OBJAVI POGOVORA Z IGORJEM BAVČARJEM

Ker je bil namen celotne serije pogovorov ponovno in natančno osvetliti dogodke, ki so pred 30 leti pisali prihodnost naše države, je bila sprejeta odločitev, da v pogovorih namenimo prostor tudi Igorju Bavčarju.

Intervju z Igorjem Bavčarjem je bil posnet v okviru projekta Pogovori z osamosvojitelji, v katerem smo k sodelovanju povabili ključne akterje iz obdobja osamosvajanja Slovenije. Glavna tema pogovorov so tako bili predvsem dogodki izpred tridesetih let, v katerih je imel eno pomembnejših vlog tudi Igor Bavčar, predsednik Odbora za varstvo človekovih pravic, prvi slovenski minister za notranje zadeve, vodja skupine za odcepitev in v času Drnovškove vlade vodja skupine za vključitev v EU.

Dodajamo, da smo skrbno pretehtali, ali je prav, da k intervjuju vabimo pravnomočno obsojenega v času prestajanja kazni, ki pa je na drugi strani v našo zgodovino ostal zapisan kot eden ključnih mož osamosvajanja Slovenije. Ker je bil namen celotne serije pogovorov ponovno in natančno osvetliti dogodke, ki so pred 30 leti pisali prihodnost naše države, je bila sprejeta odločitev, da mu v pogovorih namenimo prostor, a ob tem opozorimo tudi na njegova sporna ravnanja, ki so sledila.

V skladu s profesionalnimi standardi mu je novinarka v intervjuju zastavila tudi neprijetna vprašanja o spornih finančnih potezah in preprodaji delnic Istrabenza ter o zaporni kazni zaradi pranja denarja, ki jo prestaja na Dobu, saj prav ta del življenja Igorja Bavčarja meče svojsko luč na njegovo vlogo osamosvojitelja.

Poudarjamo, da namen intervjuja z njim nikakor ni bilo opravičenje ali izničenje njegovega kaznivega dejanja. Odločitev nikakor ni bila enostavna, vendar verjamemo, da je bilo prav, da smo ga v serijo oddaj vključili. Vsak posameznik pa lahko ima, še posebej po ogledu pogovora z njim, svoje mnenje.

25. 8. 2020

PRILOGA 3: Kaj je kakovostna radijska zvočna slika?

Splošno pojasnilo o oblikovanju zvoka in analiza naključno izbranih avgustovskih juter (pripravil Srečo Katona)

Na mestu oblikovalca zvoka, kasneje mojstra predvajanja programov, specialista in trenutno vodje predvajanje RA programov, se v zadnjih 35 letih s takimi in podobnimi vprašanji – težavami - izzivi srečujem dnevno. Enostavnega odgovora žal ni moč dati. Celotno realizacijo programa je potrebno gledati iz širšega zornega kota.

Na objektivno mnenje poslušanja programa preko radijskih sprejemnikov vpliva mnogo dejavnikov. Če bi na primer program poslušali doma v dnevni sobi z zaprtimi okni in brez kakršnih koli motečih elementov, bi lahko objektivno govorili o pravilnem razmerju med govorom, glasbo in reklamami. Na kakršno koli drugačno poslušanje pa vpliva mnogo objektivnih, kakor tudi subjektivnih dejavnikov.

Oblikovalci zvoka na predvajanju skrbimo za vse 3 radijske programe in vsak ima določene posebnosti moduliranja, kakor tudi posamezne oddaje na vsakem programu posebej. Tako so načini moduliranja, razmerje med glasbo in govorom, različni.

3. program - ARS: Tu gre za zelo veliko dinamiko predvajanja in sicer pri klasični glasbi od zelo nizke do zelo visoke jakosti zvoka, kamor je treba umestiti še govorne vsebine in napovedovalca. Poslušalec pred radijskim sprejemnikom si nastavi določeno jakost, pri kateri želi slišati tako visoke kot tudi nizke jakosti zvoka. Tu že naletimo na prvi kompromis. Zaradi velike dinamike v glasbi je težko reči, kje je prava jakost poslušanja. Če nastavimo jakost tako, da bomo slišali najtišje tone, nas bo prav gotovo zmotilo, ko bo v glasbi najglasnejši del. Takrat bomo jakost poslušanja znižali in imeli spet težavo, ker najtišjih delov skladbe skoraj ne bomo slišali. Da bi lahko slišali vse dele posnetka brez spreminjanja jakosti, moramo sedeti v sobi brez motečih elementov v okolici in poslušati posnetek tako, kot bi ga poslušali v koncertni dvorani. Vemo, da je tak način poslušanja prej izjema kot pravilo. Kadar po koncu klasične točke sledi govorni del, le-tega jakostno umeščamo tako, da poslušalca jakost ne zmoti. Če se skladba konča z močnim izzvenom, nato pa sledi govor napovedovalca krmiljen na 100%, bodo naša ušesa to sprejela brez posebnosti, v primeru zelo tihega konca skladbe in enako 100% glasnosti govora, pa je to šok za ušesa in poslušalec bo že hitel do radijskega sprejemnika nižati jakost poslušanja. Da bi se temu izognili, tehnik jakost govora v takem primeru krmili nekaj decibelov pod nivojem in s tem ublaži šok za ušesa.

V izogib preveliki dinamiki v sami glasbi in tudi kombinaciji glasba-govor, se v verigi od predvajanja programa do oddajnikov uporabljajo mnoge elektronske naprave (kompresor-limiterji), ki nam pomagajo najnižje tone nekoliko dvigniti in najvišje nekoliko znižati. S tem smo sicer posegli v originalno dinamiko glasbenega posnetka, smo pa zmanjšali razliko med najtišjim in najglasnejšim delom posnetka in tako poslušalec lažje posluša program, ne da bi mu bilo potrebno spreminjati nivo jakosti na sprejemniku.

2. program – VAL 202: Program je namenjen mlajši in srednji generaciji. Predvaja se zabavna glasba zadnjih 20 let. Le-ta je že v osnovi skompresirana in je dinamika majhna. Prehodi med glasbeno in govorno vsebino nimajo velikih odstopanj. Velja pravilo, da je govor krmiljen nekoliko močnejše od glasbe. Pri predvajanju zelo kompresirane glasbe, le-to predvajamo nekaj decibelov nižje kot govorne vsebine. Tudi reklame, ki so zaradi čim višje energije skompresirane "do konca" predvajamo kakšen decibel nižje kot govor. Umeščene so tudi športne vsebine, glasbeni koncerti... Glede na starostno strukturo poslušalcev, so le-ti "manj" občutljivi na odstopanja pri poslušanju in prehodih govor-glasba-reklame.

1. program – PRVI: Program je namenjen vsem generacijam. Otroški in mladinski program, glasbene oddaje vseh žanrov, informativne, zabavne, kulturne oddaje, ... skratka zelo različna paleta oddaj za široko starostno strukturo. Dinamika je velika.

Zelo zahteven termin za zvočno realizacijo je prav gotovo jutranji program. Poslušalci imajo radijski sprejemnik prižgan v ozadju, ko izvajajo jutranja opravila in se vozijo v službo. Ob tem jih predvsem zanimajo podatki o vremenu, razmerah na cesti in kaj se je novega zgodilo doma in po svetu, torej govorni del programa. Glasba je v drugem planu, reklame pa so za poslušalca tako in tako kolateralna škoda. Zaradi te specifičnosti se jutranji program zvočno oblikuje tako, da je govorni del vedno za nekaj decibelov višji od glasbe in reklam. Tu nastopi težava za vse tiste, ki želijo slišati neko priljubljeno pesem dovolj naglas in povečajo glasnost za nekaj decibelov. Po koncu skladbe se oglasi moderator, ki je močnejši od glasbene vsebine, to pa poslušalca zmoti in ponovno regulira gumb za jakost. Občutek je imel, da govor in glasba nista v pravilnem ravnovesju.

Moteči element predvajanja reklam je prisoten v okviru daljših informativnih oddaj. Primer je oddaja Dogodki in odmevi ob 15:30. Celotna oddaja je sestavljena samo iz govornih vsebin, tako v živo iz studia ali iz terena, kot tudi vnaprej posnetih govornih prispevkov. Proti koncu oddaje so planirane ekskluzivne reklame pred športnim prispevkom, pred vremenskimi podatki in pred prometnim poročilom. Te reklame zmotijo skoraj vsakega poslušalca. Nekoga bolj, drugega minimalno, saj so bila ušesa in nivo poslušanja oddaje naravnana na sprejemanje pomembnih govornih vsebin. Da bi zmanjšali ta občutek prehoda, reklame predvajamo kar nekaj decibelov pod 100% nivojem.

...

Opozarjate na mnenje poslušalcev, da se govor križa z glasbo, oziroma da gre govor v izzven glasbe na račun slabše razumljivosti. To t. i. podlaganje glasbe pod govor je v ingerenci tehnika, ki na svoja ušesa določi, kakšen bo nivo glasbene podlage oz. kdaj bo vključil voditelja. Načeloma ja naše pravilo, da podlagamo raje manj glasbe kot preveč, se pa zgodi, da je za občutljivejše (starejše) poslušalce te glasbe hitro preveč.

Omeniti je potrebno tudi različne načine spremljanja radijskega programa. Poslušanje preko radijskega sprejemnika, preko streaminga na internetu, na podkastih, preko telefona, tablic, poslušanje v avtu, ... kvaliteta zvočnikov - slušalk zelo vpliva na kakovostno poslušanje.

...

Kot ste predlagali, sem iz našega kontrolnega arhiva naključno vzel pod drobnogled dva jutranja pasova od 5:00 do 9:00 ure, in sicer za sredo, 12. 8. 2020 in petek, 21. 8. 2020. (Posnetka sta na voljo na strežniku oz. po dogovoru.)

Sreda, 12.08.2020

Na 11:00 minuti posnetka je primer podlaganja glasbe pod govor voditelja. V tem primeru bi že nekdo lahko rekel, da je glasbe preveč proti voditelju. Sam menim, da je optimalno.

Na 19:33 je primer podlaganja vremenskih in temperaturnih podatkov. Pri tem je glasbena podlaga skrbno izbrana in vsak dan enaka. Podlage je ravno prav.

25:00 minuta – prehod iz glasbe v reklamni blok. Glasba pred reklamami je iz obdobja 80 let, nekompresirana, zatem pa reklame, ki so zelo skompresirane. Tehnično je prehod brezhiben, čeprav imamo občutek, da so reklame preglasne. Reklamam sledita dve glasbi in nato Prva jutranja kronika. Po večkratnem poslušanju lahko rečem, da je prva glasba zaradi njene strukture in tempa nekoliko premočna proti glasbi, ki sledi. Le-ta je iz 80 let, nekompresirana in z nežnim tempom. Če bi lahko čas zavrteli nazaj, bi prvo skladbo predvajali za cca 2db nižje.

Na oddajo Prva jutranja kronika nimam pripomb, mogoče je športni prispevek proti ostalim govornim vsebinam za 1 db prenizek.

Od 49:00 minute dalje imamo klasičen primer, zakaj ima poslušalec občutek, da so reklame premočne. Pred reklamnim blokom se je vrtela glasba 60 let (nekompresirana – zelo velika dinamika) z zelo nežnim koncem in nato reklame (kompresirane do "konca"), ki so se predvajale s cca 3 db nižje kot ostale vsebine, je pa občutek, kot da reklame skačejo iz povprečja.

54:15 – konec govornega dela Duhovne misli in nato izbrana glasba. Kot je slišati, gre za zborovsko glasbo z enormno dinamiko. Najtišjih delov ob jutranjih opravilih ne slišite, najglasnejši deli pa so za ušesa že skoraj preglasni. Moje osebno mnenje je, da glasbeni posnetki z zelo veliko dinamiko ne sodijo v jutranji program.

02:22:00 – informativna oddaja Druga jutranja kronika. Po športnem prispevku sledijo reklame in nato poročilo vremenoslovca. Vse je realizirano brezhibno.

02:47:00 – po intervenciji voditelja sledi glasba novejših produkcij, ki ima zelo zanimivo strukturo. Na začetku je dinamika velika, bolj ko gre skladba proti koncu, se le-ta zmanjšuje in je glasnost zelo visoka. Zadnjih 20 sekund se tempo zmanjša, zaključni pa se z zelo tihim delom skladbe. Tehnik je konec tihega dela prelil v naslednji najavni spot z govorno vsebino z ravno pravo jakostjo (nekoliko nižje kot 100%), saj je tako ublažil prehod tako tihega dela v nadaljevanje programa.

2:54:00 – prehod iz govorne vsebine v glasbeni posnetek - skladba You Gotta be ima do 40 sekunde zelo tih del, ki se zatem prelije v normalno jakost. Pri jutranjih opravilih in motečih zvokih iz okolice tega najtišjega dela marsikdo ne zazna in ima občutek, da se na radiu nič ne predvaja.

3:06:10 – po koncu poročil sledi ekskluzivna reklama, najava ure, spot programa, redne reklame, spot in nato govorni del Svetovalnega servisa. Vsi prehodi so brezhibni.

Petek, 21.8.2020: Celoten program je tehnično gledano potekal brez posebnosti, kot sem jih opisal že v predhodnem terminu.

Poskušal sem teoretično in na nekaterih primerih pojasniti, zakaj enostavnega odgovora ni možno dati, da bi lahko bili zadovoljni tako tisti, ki radio poslušajo zaradi govornih vsebin, kot tudi tisti, ki jih predvsem zanima glasbeni del programa.

Kot vodja predvajanja programov oblikovalce zvoka venomer opozarjam na pravilno moduliranje zvoka. O tem se tudi veliko pogovarjamo in stalno iščemo najboljše rešitve. Vsi se trudimo, da bi naši poslušalci pred radijskim sprejemnikom dobili čim bolj uravnoteženo zvočno sliko.

Srečo Katona, vodja predvajanja programov Radia Slovenija

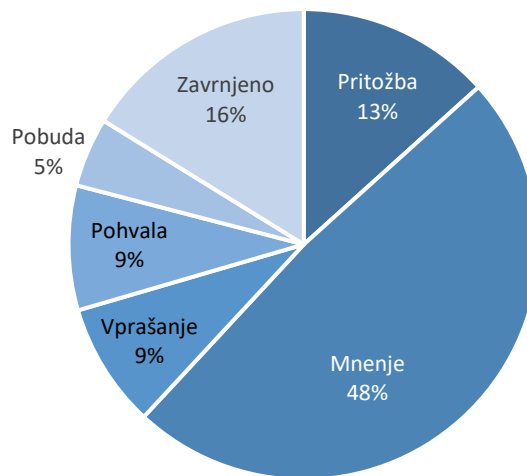
7. 9. 2020

STATISTIKA

	AVGUST 2020	JULIJ 2020	AVGUST 2019
TELEVIZIJA SLOVENIJA			
SKUPAJ	54	70	32
Informativni program	39	52	10
Kulturno umetniški program	2	9	4
Razvedrilni program	2	1	1
Športni program	3	1	0
Program plus	1	3	7
Ostalo	7	4	10
REGIONALNI CENTER / TV program	0	0	2
Televizija Koper	0	0	2
Televizija Maribor	0	0	0
RADIO SLOVENIJA			
SKUPAJ	5	14	0
Radio Prvi	4	11	0
Val 202	0	1	0
Koper	0	1	0
Radio Maribor	0	1	0
Ostalo	1	0	0
MMC			
SKUPAJ	8	14	12
Novinarske vsebine	2	7	5
Uporabniške vsebine	5	6	5
Storitve	1	1	2
RTV SLOVENIJA			
SKUPAJ	38	45	36
Jezikovna kultura	3	5	4
Oglaševanje	0	1	3
Dostopnost in prilagojeni programi	0	0	0
RTV prispevek	2	2	0
Tehnične zadeve	3	3	7
RTV SLO - splošno	12	10	0
Programski svet	0	0	0
Varuhinja	0	2	0
Ostalo	1	2	3
Zavrnjena obravnava	17	20	19
VSI ODZIVI	105	143	82

Statistika po vrsti odziva

SKUPAJ	105
Pritožba	14
Mnenje	51
Vprašanje	9
Pohvala	9
Pobuda	5
Zavrjneno	17

SKUPAJ	105
Elektronska pošta	67
Spletni obrazec	15
Pismo	0
Telefon	23

